

HEERLIJK OVER THE TOP HAIRSPRAY

Lykle Hemminga en Pepijn van der Sanden hebben er als stagemanager al behoorlijk wat producties op zitten voor V&V Entertainment. Ook bij Hairspray – op dit moment tourend door Nederland – is het duo weer verantwoordelijk voor de technische supervisie. Hemminga deed de opstart en een deel van de tour, Van der Sanden begon als 2e eerste man en heeft inmiddels het stokje overgenomen als 'hoofd techniek'. AV & Entertainment Magazine sprak Van der Sanden in de Tilburgse Schouwburg: "Het is mooi om te zien dat je het met zo'n club mensen telkens weer voor elkaar weet te krijgen."

Fotografie: Roy Beusker

Na Grease, Fame, een gedeelte van Doe Maar en Footloose is Hairspray de vijfde V&V-productie waaraan Pepijn van der Sanden zich als hoofd techniek verbonden heeft. Vaak was het als eerste man en anders als 2e eerste man, wanneer Lykle Hemminga de rol van eerste man op zich nam. Bij Hairspray heeft Hemminga de opstart gedaan en op het moment van spreken heeft Van der Sanden zijn functie net twee dagen eerder overgenomen. De samenwerking tussen beiden is als vanouds, de manier van werken heeft tijdens de vorige producties vorm gekregen. "Zo wordt bij Hairspray bijvoorbeeld niet in twee ploegen gewerkt, maar met één grote groep, die in steeds verschillende samenstellingen wordt opgesplitst in twee delen", legt Van der Sanden uit. "Bij Grease was het nog zo dat we, om binnen de mogelijkheden van de arbeidstijdenwet te blijven, met een aparte breekploeg werkten. Nadeel is dan dat zo'n ploeg het in de praktijk nooit afbreekt op de manier die voor de bouwers weer het handigst is. Voor de producent brengt het bovendien flinke kosten met zich mee, omdat je twee ploegen op één dag moet betalen. Aan het eind van die tour heeft de producent een rekensom gemaakt, waaruit bleek dat je het net zo goed op de huidige manier kan doen. We hebben nu elke functie dubbel bezet. Onderling maken de duo's afspraken over wie wanneer werkt. Je hebt dus geen 'Ploeg

Lykle' en een 'Ploeg Pepijn', maar iedereen maakt met zijn duo-partner een planning. We hebben nu steeds een ploeg van zeven man, plus een stagiaire, die ook dubbel is. Je hebt dus eigenlijk zestien man, die in wisselende samenstelling de productie draaien. Dat houdt iedereen ook fris." In het begin was deze manier van werken best even wennen en met name de overdracht is nu belangrijker dan ooit. Van der Sanden: "Voordeel is dat je 's ochtends niet kan beginnen te zeuren over de andere ploeg. Je kan hooguit je partner opbellen en vragen wat er de avond tevoren is gebeurd. Je kent beide kanten van het verhaal, want je bouwt, breekt én draait de show en je weet dus wat de belangen zijn om het bijvoorbeeld goed in te pakken."

Aanpoten

Het voortraject voor Hairspray is zo'n beetje in april 2009 begonnen, destijds dus nog voor Lykle Hemminga, die toen op de technische stoel zat. "Wij worden er als technici direct al bij betrokken", vertelt Van der Sanden. "Daar hebben we zelf ook wel voor gezorgd. Wij moeten er namelijk lange tijd mee op tour, dus laten we er dan alsjeblieft voor zorgen dat het voor ons ook allemaal werkbaar en hanteerbaar is. Dat geldt ook bij de keuze voor de decorbouwer. De decorontwerper maakt tekeningen, maar dan is het nog aan ons om aan te geven

waarmee allemaal rekening gehouden moet worden. Dat de kleine bouw veertien meter breed moet zijn en de grote een meter of achttien. We komen namelijk ook in theaters die een stuk kleiner zijn dan deze schouwburg in Tilburg." Toch is men bij Hairspray qua eindresultaat behoorlijk dicht bij het 'originele plaatje' gebleven, al zijn natuurlijk wel kleine wijzigingen doorgevoerd. "In het originele ontwerp zat bijvoorbeeld een showdeck met rails erin, zodat decorwisselingen automatisch konden gebeuren. Dat werd al snel geschrapt, omdat het dan simpelweg niet in twee trailers ging passen. Het scheelt wel dat er met mensen gewerkt wordt die bijna altijd samenwerken. Lichtontwerper Mark Heinz, decorontwerper Eric van der Palen en geluidsontwerper Jørgen Verhaeren hoeft je wat dat betreft natuurlijk niks meer te vertellen." Nog altijd is het behoorlijk aanpoten bij de opbouw van de productie, geeft Van der Sanden aan: "Hairspray is in mijn rijtje V&V-producties wel de zwaarste productie tot nu toe, zowel mentaal als fysiek. We zijn met een grote groep mensen en touren met een megatrailer en een vloertrailer van Pieter Smit, die allebei ramvol zitten. Het kan er allemaal maar op één manier in. In het begin ging er natuurlijk wel een derde trailer mee, omdat je nu eenmaal geen zin hebt om tot vijf uur 's ochtends te staan passen en meten om het erin te krijgen." Wat het mooiste

is aan het werken aan een productie als deze is voor Van der Sanden niet moeilijk uit te leggen: “Dat is het feit dat je twee stampvolle trailers met materiaal met een geoliede machine in een dag tijd tot productie weet te brengen. Dat moet je een ploeg maar eens te doen geven – bij Hairspray gebeurt dat keer op keer, gemiddeld twee keer per week.”

Sturen

In een dag tijd worden dus twee volledig gevulde trailers weggezet door de technische ploeg van Hairspray. “Het licht wordt van voor naar achter gebouwd. Achteraan en in het midden wordt door anderen dan al voorbereidend riggingwerk gedaan”, legt Van der Sanden uit. “Het licht komt dan langzaam naar achteren, waarna decor daar als het ware overheen sprint naar voren toe. Zij duwen vervolgens het licht verder naar achteren en zo loopt alles tegelijkertijd naar het eind toe. Als hoofd techniek is het mooi om dat allemaal te kunnen sturen. Een mannetje bijzetten als het ergens wat langzamer gaat, of stiekem een beetje afremmen als het ergens te snel gaat. Het is echt een grote reizende musical en je komt dus op veel verschillende plaatsen. Dan is het wel eens jammer als je ergens concessies moet doen, maar daar ontkom je niet aan. Er zijn nu eenmaal zalen met net wat minder ruimte, of waar de akoestiek net wat minder prettig is voor een musical. Dat is ook meteen het verschil met een musical die bijvoorbeeld een jaar lang in het Circustheater staat. Ze hebben dan bijvoorbeeld weken de tijd om een productie op zijn best te krijgen. Hier moeten de jongens in een dag tijd een systeem inhangen en regelen, 's avonds even een uurtje soundchecken en daarna is het knallen. Natuurlijk heb je je pre-sets, maar iedere zaal is toch net weer even anders.”

Slim zijn

Een groot theater is volgens Van der Sanden niet automatisch een voordeel. Het brengt zo zijn eigen eigenaardigheden met zich mee, vertelt hij: “Het rare is dat een ploeg vaak stopt met nadenken als je in zo'n grote schouwburg komt. Na een uur of twee bouwen kom je dan ineens een kist tegen die aan het begin van de dag uit de vrachtwagen is geduwd, daar tot stilstand is gekomen en er nog altijd staat. Er hoeft niet te worden nagedacht over de logistiek, omdat de ruimte toch groot genoeg is. Het is onze taak om het logistiek in goede banen te leiden. In een klein theater denken ze er zelf meer over na. Ze zetten het dan op een slimme plek neer, zodat ze het niet nog drie keer in de handen hebben. Je moet op die manier goed omgaan met de beperkingen die elke locatie met zich meebrengt.” Bovendien moet je sowieso slim zijn bij zo'n productie en dat kan 'm ook zitten in de multifunctionaliteit van decoronderdelen. Zo zijn er vier rijdende torens die aan de ene kant als kledingwinkel Pinky's dienen, maar eenmaal omgedraaid zonder de winkel facades de Poezenbak (vrouwengevangenis) verbeelden. “De torens wegen met facades 225 kilo per stuk. In de torens zitten een even eenvoudig als slim remsysteem dat eerder bij Footloose is gebruikt. Een tikje met de voet zorgt er door middel van lucht voor dat cilinders naar beneden zakken, waardoor de toren vast staat op de vloer. De stalen basis van de torens dient niet alleen als ballast voor de toren maar ook als lucht tank. Dat is toen onder andere zo bedacht omdat de torens destijds wel fragiel moesten lijken, maar dat vooral niet echt mochten zijn”, legt Van der Sanden uit. De torens zorgen er ook voor dat de balletvloer dubbel geplakt moet worden, omdat ‘ie anders opstroopt wanneer de gevaartes er overheen rijden.

Changementen

De musical Hairspray heeft volgens Van der Sanden veel overeenkomsten met de gelijknamige film. “Het is een heel snelle musical, met veel snelle wisselingen. Bovendien wordt met splitscreens gewerkt. Dat geeft een filmisch gevoel, met meerdere scènes op het toneel, waarbij met licht een harde lijn in het midden wordt getrokken. Dat klapt zo heen en weer en als kijker word je op die manier gestuurd. Het knalt, het is over the top....ook qua kleuren. Er zit ook veel LED in, bijvoorbeeld bij de grote spuitbussen, met lopende LED's die de spray uitbeelden. Ook het finalebeeld is één spetterend geheel. Je hebt dan wel sterke acteurs nodig om in al dat geweld overeind te blijven. Dat lukt overigens prima. Ik durf gerust te zeggen dat het publiek tot nu toe elke dag op de stoelen stond aan het eind.” Zelf beleeft Van der Sanden zijn moment van ontlasting een kwartier voor het eind van de show – op het moment waarop hij zijn laatste echt serieuze trekkenwandcue heeft gehad. “Ik ben als stage-manager verantwoordelijk voor het cue-en van de trekkenwandchangements. We hebben in de show 52 changements zitten, met gemiddeld vier bewegingen per changement. De laatste trek die we gebruiken zit tussen de 55 en de 58, dat varieert een beetje. Tussen die 58 trekken zijn vijftien trekken vrij. Dan heb je het dus over dik veertig trekken aan materiaal wat er in je dak hangt. Daaraan zie je ook meteen de complexiteit en de zwaarte van de voorstelling en begrijp je ook meteen dat het mooi is om te zien dat je dat er met zijn allen in één dag 'inpropt', dat je aan het eind van die dag een show kan draaien die vergelijkbaar is met de première en dat allemaal tot een goed einde weet te brengen.”

GELUIDVERHUUR: Ampco
LICHTVERHUUR: Flashlight
DECORATELIER: Idee und Realisation
LEDLEVERANCIER: InventDesign